

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างบูรณาการตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงของตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ปริญภา จิตราภรณ์¹, วรางคณา จิตราภรณ์²

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง¹, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา²

E-mail: parinnapha@hotmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย และเพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอย โดยบูรณาการกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนตลาดเก่าศาลายาใช้ จำนวนตัวอย่าง 324 คน และรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา และ One Way ANOVA นอกจากนี้ยังใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เพื่อค้นหาการจัดการขยะมูลฝอยโดยการบูรณาการด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยทั้งในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ได้แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างบูรณาการด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล เพราะมีความสัมพันธ์ที่สามารถบูรณาการด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีความรู้และคุณธรรมในระดับปานกลาง แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผน เมื่อบูรณาการด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความมีเหตุผลของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ยังอยู่ในระดับต่ำ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ขยะมูลฝอย, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ศาลายา, นครปฐม

The Integration Model to People's Cooperation follow to Philosophy Sufficiency Economy in Waste Management of Tumbon Saraya, Amphoe Bhubamonton District, Nakronpathom Province

Parinnapha Chitrphan¹, Varangkana Chitrphan²

Faculty of Economics Ramkhamhaeng University¹, Faculty of Management Science Suan Sunandha Rajabhat University²

E-mail: parinnapha@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to study peoples' participation in handling the problem of trashes and to study the way in encouraging community to handle garbage by integrating participation with sufficient economic philosophy. The populations for this study were 324 people in the community of the old Salaya market. The instrument utilized in collecting information were a survey questionnaire. The computer program was used to analyze the data. Descriptive statistics and One-Way ANOVA were computed to analyze the data. The researcher utilized an in-depth interview to find the way of a rubbish disposition by integrating participation with sufficient economic philosophy. The findings showed that: Peoples' participation in handling the trash problem in aspects of the plan, the activity, the use of benefits, and assessment is at a middle level and the method in promoting the community to deal with garbage by integrating participation with sufficient economic philosophy found that it can be used as the way of the rubbish disposition. Persons' participation is employed in aspects of the plan, progress, usefulness, and assessment. The relation integrated with the sufficient economic philosophy in aspects of moderation, reason, immunization, knowledge, and moral is at the level of middle except that persons' participation in aspect of the plan integrated with the sufficient economic philosophy in aspect of peoples' reason in disposing the trash in the community is at the low level.

Keywords: participation, the trash, sufficient economic philosophy, Salaya, Nakhon Pathom

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันท้องถิ่นต่างๆ เช่น ตำบลพุทธรักษา อำเภอสาลายา ในเขตจังหวัดนครปฐมมีปัญหาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ และการบริหารจัดการขยะยังไม่สอดคล้องกัน และเป็นปัญหาต่อเนื่องในระยะแรกๆ ปัญหาเกิดที่เทศบาลต่างๆ ต่อมาก็ขยายผลมาถึงองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ เช่น เทศบาลตำบลพุทธรักษา แต่พบว่าเทศบาลมีความรุนแรงในเรื่องของปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า เพราะเทศบาลเป็นท้องถิ่นที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น พื้นที่น้อยมีความแออัดของประชากร ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งพื้นที่เทศบาลตำบลศาลายา อำเภพุทธรักษา จังหวัดนครปฐมก็เช่นเดียวกันกำลังประสบกับปัญหาผลกระทบจากการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมาก เนื่องจากมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทั้งยังมีประชากรแฝงที่เป็นนักศึกษา และแรงงานข้ามถิ่นตลอดจนแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่จำนวนมาก กล่าวคือเทศบาลตำบลศาลายามีพื้นที่ที่ติดต่อกับ จังหวัดนนทบุรี และ กรุงเทพมหานคร อีกทั้งเป็นเขตที่เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมหิดล ภัฏดาคร โรงแรม และแหล่งธุรกิจร้านค้ามากมาย จึงทำให้เกิดการอพยพของประชากรเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยพบว่าประชากรที่มีชื่อปรากฏตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ณ เดือน มกราคม พ.ศ.2561 มีจำนวน 36,231 คน แบ่งเป็นชาย 16,552 คน หญิง 19,679 คน จำนวนหลังคาเรือน 14,852 หลังคาเรือน และความหนาแน่นเฉลี่ย 2,168 คน ต่อตารางกิโลเมตร (สำนักงานเทศบาลตำบลศาลายา, 2561.) จึงมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งงบประมาณในการจัดการกับปัญหาขยะมีน้อยจึงทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน เช่น ปัญหาขยะล้นถัง ส่งกลิ่นเหม็นเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน และปัญหาน้ำเสียจากขยะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย
2. เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอย โดยบูรณาการกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการวิจัย

ทฤษฎีหลักสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาที่วางรากฐานโดย World Health Organization ค.ศ. 1999 ที่ชี้ว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย กระบวนการ 4 ขั้นตอนได้แก่ 1. การวางแผน (Planning) 2. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) 3. การใช้ประโยชน์ (Utilization) 4. การประเมินผล และการได้รับประโยชน์

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยที่ใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยการศึกษาในส่วนนี้จะกำหนดให้มีการรวบรวมข้อมูลในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เน้นการเจาะลึกข้อมูลในรายละเอียดของตำบลศาลายา อำเภพุทธรักษา จังหวัดนครปฐม ในแต่ละด้าน ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ดำเนินการในแต่ละประเด็นคือ ประธานกองทุนหมู่บ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ ประธานกลุ่มสตรี ตัวแทนเยาวชน ฯลฯ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ One way ANOVA ด้วย

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ สมาชิกในชุมชน

ส่วนมากเป็นเพศหญิงและประชาชนส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี โดยมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา, ปวช, ปวส และมีอาชีพค้าขายหรือเป็นเจ้าของกิจการ โดยมีรายได้ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป มีสถานะที่ในชุมชนส่วนมากเป็นผู้อาศัย มีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป หากเน้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในองค์ประกอบ 4 ด้าน อาจกล่าวได้ว่า

1.1 ด้านการวางแผน ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการวางแผนจะอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนในชุมชนจะเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นเพื่อวางแผนในการปรับปรุงการจัดการขยะภายในชุมชนมากที่สุด

1.2 ด้านการดำเนินกิจกรรม ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในชุมชนจะมีการดำเนินกิจกรรมด้านการดูแลรักษาสิ่งสาธารณะที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและเตรียมภาชนะรองรับขยะมูลฝอยประจำบ้านเรือน เช่น ถังขยะ

1.3 ด้านการใช้ประโยชน์ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง เช่นประชาชนในชุมชนจะทำการคัดแยกวัสดุออกจากขยะมูลฝอยก่อน เพื่อให้สะอาดต่อการจัดการขยะชุมชนมากที่สุด

1.4 ด้านการประเมินผล ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในชุมชนจะทำการแจ้งหรือบอกกับคณะกรรมการชุมชน เมื่อพบกับปัญหาขยะมูลฝอยเน่าเหม็น หรือส่งกลิ่นรบกวนเป็นอันดับแรก

2. การจัดการขยะมูลฝอยด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนในชุมชนจะใช้หลักความมีเหตุผลในระดับมากที่สุด ส่วนสุดท้ายคือด้านความพอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง และพบผลการ

วิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความพอประมาณ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในชุมชนจะให้ความสำคัญต่อการดูแลชุมชนเรื่องขยะตามความสามารถมากที่สุด

2.2 ด้านความมีเหตุผล การจัดการขยะด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลของคนในชุมชนอยู่ในระดับมากและประชาชนในชุมชนจะให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาขยะเน่าเหม็น และขยะอันตรายก่อน

2.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านที่มากที่สุดได้แก่การคัดแยกขยะซึ่งสามารถเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถสร้างงานและสร้างรายได้

2.4 ด้านการมีความรู้และคุณธรรม ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนเห็นว่าขุดบรรจุภาชนะเมื่อหมด จะสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก เช่น ใส่น้ำตาล หรือเกลือ เป็นต้น

3. แนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างบูรณาการด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการขยะได้จริง และจากผลการวิเคราะห์ยังพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผน การดำเนินกิจกรรมการใช้ประโยชน์ และการประเมินผลมีความสัมพันธ์ที่สามารถบูรณาการด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีความรู้และคุณธรรมในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผน เมื่อบูรณาการด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความมีเหตุผลของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ยังอยู่ในระดับต่ำ

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ประชาชนในชุมชนตลาดเก่าศาลายามีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านการประเมิน เนื่องจากประชาชนในชุมชนยังมีรูปแบบการจัดการขยะในชุมชนที่เหมือนเดิมยังมิได้ถูกกระตุ้นจากภาครัฐ หรือเทศบาล รวมทั้งคณะกรรมการชุมชนก็ยังไม่ได้มีการจัดทำโครงการด้านกายภาพชุมชนที่ชัดเจน นอกจากนี้จะมีประชาชนภายในชุมชนบางส่วนที่มีการทิ้งขยะแบบคัดแยก และส่วนใหญ่มองยังไม่ถึงภาชนะที่รองรับตามที่เทศบาลตำบลศาลายากำหนดไว้หรือจากที่ประชาชนวางไว้บริเวณหน้าชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่ของเทศบาลมาให้บริการจัดเก็บ จึงเห็นได้ว่าความร่วมมือของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีวิธีการจัดการกับขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันแต่ที่น่าสังเกตคือประชาชนในชุมชนที่มีรายได้แตกต่างกันกลับมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการใช้ประโยชน์แตกต่างกัน กล่าวคือ โดยประชาชนที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,001-6,000 บาทจะมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้อื่น เช่น กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มประชากรดังกล่าว เป็นกลุ่มสมาชิกในชุมชนที่มีรายได้ค่อนข้างน้อยในชุมชนเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีอาชีพค้าขายด้วยกัน หรือทำธุรกิจส่วนตัว (ซึ่งเป็นอาชีพที่พบมากที่สุดของชุมชน) ในชุมชนตลาดเก่าศาลายา ซึ่งเป็นชุมชนค้าขายดั้งเดิม จำเป็นต้องมีการดำรงชีวิตอย่างประหยัดและต้องสร้างรายได้เสริมตามสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน โดยเฉพาะด้านการใช้ประโยชน์ เนื่องจากจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านการรายได้ของครอบครัวแล้ว ยังแสดงถึงการใช้สินค้าอย่างมีเหตุผล ซึ่งขยะที่ผ่านการคัดแยกส่วนใหญ่จะสามารถนำไปขายเพื่อ Recycle ใหม่ ทำให้รายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ส่วนผลลัพธ์ทางตรงที่เกิดขึ้นกับชุมชน คือ จะทำให้ชุมชนมี

การปรับสภาพแวดล้อม ด้วยการบริหารจัดการขั้นต้นภายในชุมชน อันจะทำให้ปริมาณขยะจะลดลง อีกทั้งเป็นการลดภาระแก่เทศบาลตำบลศาลายาในการเข้าไปจัดเก็บขยะในแต่ละวัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา การดำเนินงานธนาคารขยะและการจัดการปัญหาขยะชุมชนกรณีศึกษาพื้นที่เขตเทศบาลนครลำปาง ด้วยแบบสอบถามพบว่าธนาคารขยะชุมชนได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนทุกครัวเรือนเรียนรู้การคัดแยกขยะจากต้นทาง การมีความรับผิดชอบกับขยะมูลฝอยที่มาจากครัวเรือนของตนเอง และการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนทุกครัวเรือนเห็นคุณค่าของขยะมูลฝอยหรือขยะ รวมถึงการสร้างรายได้เสริมภายในครัวเรือน (พิริยะ สะสม ,2551) รายได้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากรายได้จากการนำขยะรีไซเคิลมาฝากที่ธนาคารขยะชุมชน ในเรื่องของค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ ภายในครัวเรือนและแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาขยะมูลฝอยภายในชุมชน เช่น การบริการเก็บขนขยะมูลฝอย การส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ และการคัดแยกขยะวัสดุรีไซเคิล เพื่อนำมาฝากที่ธนาคารขยะชุมชน มีผลทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนมีปริมาณที่ลดน้อยลงได้อย่างชัดเจน การเพิ่มรายได้ของชุมชนจากขยะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้เนื่องจากรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ และบริษัทต่างๆ ได้ทุ่มเทงบประมาณในโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาด้านกายภาพในชุมชน โดยเน้นที่หลักการ 2 ประการ คือ การลดปริมาณขยะในครัวเรือนภายในชุมชน และการจัดการขยะซึ่งอาจจะเป็นการแปรรูปเพื่อขายมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ (Muttamara และคณะ, 1994)

สำหรับการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยอย่างบูรณาการด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการใช้กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวม และพบว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะด้านความพอประมาณที่ หมายถึงความพอดี ไม่

มากไม่น้อยจนเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ทำให้เกิดการบริโภคที่เหมาะสม มีเหลือเป็นเศษขยะเพื่อการทิ้งน้อยลง ดังนั้นจึงเป็นการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และลดผลกระทบของปัญหาขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพอันนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยสอดคล้องกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดีของครอบครัวในชุมชน ที่หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับการรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) การจัดการขยะมูลฝอยโดยวิธีการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยเกิดในขบวนการที่เป็นสาเหตุของปัญหาขยะในชุมชน และดำเนินไปตามเงื่อนไข 2 ประการ คือเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม โดยควรให้มีการสอนการคัดแยกขยะก่อนการนำไปทิ้ง และมีการแนะนำให้ทุกคนรู้ถึงคุณค่าของขยะหรือความรู้ในด้านการคัดแยกขยะทั้งนี้เพื่อให้ขยะสามารถสร้างคุณค่าสูงสุด อีกทั้งเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องต่อการจัดการและการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้กับสมาชิกในชุมชน ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการแยกประเภทขยะมูลฝอยมีผลทางบวกต่อการแยกประเภทขยะมูลฝอยในชุมชน และการที่ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เป็นเพราะรัฐ หรือเทศบาลยังไม่มีมาตรการที่ใช้สนับสนุน (तालिका नेयमणि และคณะ, 2549) เพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างบูรณาการแล้ว จึงจำเป็นต้องสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มต้นจากความรู้ใจเรื่องขยะและการคัดแยกขยะก่อน

ข้อเสนอแนะ

ชุมชนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะเพิ่ม เช่น การคัดแยกขยะ ขบวนการจัดเก็บ ตลอดจนการจำหน่าย ตลอดจนให้ประชาชนในชุมชนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของขยะเพิ่มขึ้น ตลอดจนฐานความรู้ด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน

1. ควรมีการบูรณาการเอาแนวคิดด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้มากขึ้นโดยเฉพาะในด้านความมีเหตุผลของการจัดการขยะในชุมชนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเริ่มจากการให้ประชาชนในชุมชนได้มีการคิดร่วมกัน และนำเสนอเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2. เปิดโอกาสประชาชนหรือสมาชิกภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ด้วยการศึกษาที่ต้นเหตุที่สถานการณ์ปัญหาขยะชุมชนจนกระทั่งวิเคราะห์สู่การนำเสนอเป็นนโยบายและทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะภายในชุมชน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเอง

3. ควรมีการใช้เศรษฐกิจพอเพียงมาช่วยในการจัดการขยะ เช่น ความพอประมาณต่อการใช้ของ หรือ ความมีเหตุผลต่อการนำขยะที่มีประโยชน์บางชนิดกลับมาใช้ใหม่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และความประหยัด ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการรวบรวมขยะที่สามารถรีไซเคิล (Recycle) จำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว

References

- Meadows, M., Franklin, F., Campbell, D. & Riemer, P. (1997). Global methane emissions from solid waste disposal sites. In Ayalon, O., Shechter, M., 2001. Solid waste treatment as a high priority and low-cost alternative for greenhouse gas mitigation. *Environmental Management*. 27: 697-704.
- Muttamara, S., Visvanathan, C. & Alwis, K.U. (1994). Solid waste recycling and reuse in Bangkok. *Waste Management & Research*. 12: 151-163.
- Office of the National Economic and Social Development Council (2019). *The*

**Twelfth National Economic and Social
Development Plan (2017 – 2021).**

Bangkok

Pollution Control Department (2019). **The Success
of Pollution Management in Thailand.**

Retrieved July 1, 2019 from
http://pcd.go.th/info_serv/pol_suc_wastebank.html

Phiriya Sasom (2008). **Case study: Waste bank
recycling and community waste
management of Lampang Municipality.**

The 1st Thai Students Symposium on
Geography and geo-informatics.

Thalisa Nliemmanee and others (2006). **Waste
selection behavior of people in Din
Daeng District Bangkok.** Research and
Development Institute of Suan Sunandha
Rajabhat University